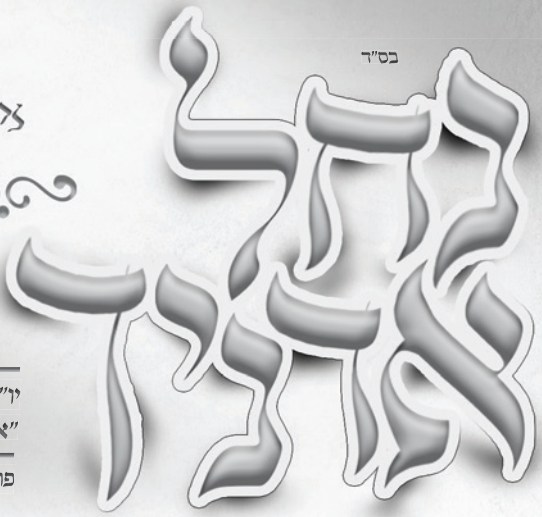

גליון מורה
לרגל יומא דהילולא
של כ"ק מרן אדמו"ר
וצוקללה"ה זי"ע
ועב"א

להגלות נעים תורה וחסידיה
מנדר היוצא מעוד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' יתרו תשפ"א • גליון פ"ו

חזקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

"יקרטע נון לקבליה"

רמזי ופלאות מתן תורתנו
המרומזים בדגים שבים

פסיקת הוזהמא מהדגים לעתיד לבא

איתא בשבת (ק"ח ע"א) שאל מר בריה דרבינא את רב נחמן בר יצחק האם אפשר לכתוב תפילין על עור דג טהור. ענה לו רב נחמן בר יצחק, אם יבוא אליהו ויאמרו ומסקנת הגמ' שהתכוון לומר שצריך את אליהו הנביא שיאמר האם נפסקת הוזהמא מהדג ואז נעשה מוכשר העור לכתוב תפילין. ורבינו חננאל מבאר כפי הפשטות, שצריך את בירור אליהו הנביא לדעת האם יוצא מהעור הוזהמא לאחר העיבוד.

אולם הר"ן סובר שלדעת את המציאות אין צורך באלוהי הנביא, שאפשר לראות בעיניים אם לאחר העיבוד יוצא הריח מעור הדג. אלא ענין הוזהמא שצריך את בירור אליהו הנביא, הוא ע"פ הגמ' בשבת (קמ"ו ע"א) שבזמן חטא עץ הדעת הטיל הנחש זוהמא בכל בריות העולם, ובמעמד הר סיני פסקה זוהמת הנחש, ורש"י שם פירש שלכך בני ישראל נתקדשו ונטהרו ונתרפאו מכל המומים. ובשבת קמ"ב ע"ב אי' שהעובדי כוכבים, מכיון שלא עמדו על הר סיני נשאו בזהמתם. ולפי"ז מבאר רבנו חננאל מה שנסתפקו לגבי הוזהמא בדגים, כיון שהדגים לא היו במעמד הר סיני. ומביא על זה השפת אמת בחידושו על מסכת שבת (ה"ה א), שבזמנו היה לר"ן קבלה בידו שכל הבעלי חיים עמדו שם בקבלת התורה חוץ מהדגים. ומוסיף השפ"א שהסיבה שלא היו הדגים בקבלה"ת כיון שלא יכולים לצאת מהים ליבשה.

[נוספי] בזה שכאן בגמ' משמע שספק זה לא נפשט עד שיבוא אליהו הנביא ויאמרו, אולם מצינו ברמב"ם בהל' תפילין (פ"א ה"ג) וכן בשו"ע באור"ח (סימן ל"ב סעיף י"א) וב"יור"ד (סי' רע"א ס"א) שאי אפשר לכתוב תפילין על עור דג מפני שאין הוזהמא יוצאת ממנו ע"י העיבוד. ובהסכמת הגאון מראגאטשוב זצ"ל על הספר עמודי ארזים כותב שם, שגם בגמ' הכוונה שעכשיו בוודאי לא נפסקה הוזהמא מהדגים ואין ספק בזה, ורק אם יבוא אליהו לעתיד לבוא שאז כבר יתוקן ענין זה, אז תיפסק הוזהמא מהדגים, ויוכלו אז להכשיר לכתוב תפילין על עור דג.

השתוקקות כל חלקי הבריאה להתעלות ממדרגתם

והנה מה שכתב השפ"א שהטעם שלא עמדו הדגים בקבלה"ת כיון שדגים אינם יכולים לזוז ממקומם מן הים ליבשה, כבר הקשה עליו ב'להורות נתן' בחידושו על פ' בראשית, שבזמנו לקבץ את כל שאר הבריות שיהיו בזמן קה"ת, היה בדרך נס. וא"כ יכול היה הקב"ה ג"כ את הדגים בדרך נס.

המשך בעמוד ג <<<

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרן רבו"ק זי"ע

נחל קדומים

טעם חומרת שבועת שווא

לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא (שמות כ, ז) וקשה, למה מכל העבירות ינקה בעשותו תשובה שלימה, ורק אצל שבועת שוא כתוב בתורה "כי לא ינקה", ופלא הוא. ויש להסביר, למשל אם אדם עושה עבירה ואכל דבר אסור ח"ו, היד כותבת בלילה בספר הזכונות, פלוני אכל דבר אסור. ואם עושה תשובה שלימה, מוחקין מספר הזכונות כל השורה ואינה ניכרת כלל. אבל הנשבע בשם ה' לשוא, נכתב בספר "פלוני נשבע בשם ה' לשוא", ואף אם עשה תשובה שלימה כל ימיו, אי אפשר למחוק כל השורה מהספר הזכונות, כי אסור למחוק את השם ברוך הוא ומוכרח להשאר תיבות "בשם ה'", וזהו כוונת הכתוב "כי לא ינקה". (דביה"ק ר' מאיר מפרימיאל זי"ע)

זהירות מגאווה בעבודת ה'

ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו (שמות כ, ט). פירוש, [ולא תעלה במעלות על מזבחני] דהכתוב מזוהר ללומדי תורה שמרומז בתבנית 'מזבחי', על דרך 'כל העוסק בתורה כאילו בנה מזבח', שלא יבא לגאות והתנשאות ח"ו, במה שיעלה על לבו המעלות שיש לו בלימוד התורה הקדושה, ואדרבה צריך להיות לבו נשבר בקרבו ולידע בנפשו שעדיין לא עשה כלום, ועל ידי זה יוסיף אומץ בתשובה שלימה לפני השם יתברך, 'כי אדם אין צדיק בארץ' (קהלת ז, ט), וממילא יהי' 'כסוי חטאה' (תהלים לז, א) על ידי התשובה שלימה שעושה.

ובזה יש לפרש גם כן פירוש הכתוב 'ויתיצבו בתחתית ההר' (עילוי יט, ט), רומז על שהיו בעיניהם בתכלית השפלות, אבל הגם שאז במעמד ההר"ר סיני [היו אז במדרגה גדולה], וראתה שפחה [על הים מה שלא ראו נביאים] (מכילתא בעלח טו, ב רש"י שם), עם כל זה היו בתכלית השפלות בעיניהם.

אבל אם חושב את עצמו למעלת אדם השלם, אינו רואה נגעי עצמו ליתן אל לבו כלל שחטא, שישבו לפני השם יתברך. וזהו אשר לא תגלה ערותך רומז על החטא, פירוש שיתגלה חטאיו, על ידי שלא יהי' כסוי חטאה בתשובה שלימה.

(דביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע)

שמירת האמונה בטהרתה ע"י הקדושה

אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי (שמות יט, ד). הנה תכלית העשר מכות במצרים והנפלאות על הים הי' להחזיר בישראל אמונה טהורה ע"י ראיית גדלות הבורא כשהוא משדד כל מערכות הטבע, ומזה הבינו שאין ממש בכל המזלות שאליהם עבדו המצרים, רק הקב"ה הוא לבדו בורא ומנהיג את העולם כולו.

וזהו שאה"כ "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים" את כל הניסים הגדולים ושיווד הטבע, ועי"ז נפרדה ממכם קליפת מצרים, ועי"ז נתקיים בכם "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי", שהתחלתם להתחבק באמונה

בהשי"ת, ולהתקרב לקדושה העליונה. נמצא שכדי לקרב אתכם אל האמונה ואל הקדושה, שידדתי כל מערכות הטבע בצורה גלויה כל כך. ולכן מבקש השי"ת שמענתה תראו שלא לקלקל את האמונה ואת הקדושה שלכם. "ועתה אם שמועו תשמעו בקולי" לכל אשר הבוב"ה מצווה אתכם, "ושמרתם את ברית" שתהיו מנוטרי ברית קודש, אז תשמרו בקרבכם קדושת האמונה החקוקה בקרבכם מניסי יציאת מצרים עד עולם. וממילא "והייתם לי סגולה מכל העמים" ע"י הקדושה המיוחדת הטבועה בנשמתכם.

כי לכל אר"א מישראל יש אוצר של קדושה ואמונה זכה הנתונה לו במתנת שמים, והנדרש ממנו הוא לשמור על אוצר זה שלא לקלקלו ח"ו, ואם שומר את עצמו בקדושה וטהרה, אז נשמרו בקרבו אוצר יקר זה לנצח נצחים.

והנה להיות מנוטרי ברית קודש בתוך העולם השפל הזה, אינו מן הדברים הבאים לאדם בניקל, וצריך לזה עזר עליון תמיד. אבל גם הפסוק נותן לנו עצה לזה. "כי לי כל הארץ". שכאשר האדם זוכר דלית אתר פנוי מני', והוא יתברך מלא כל הארץ כבוד ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ממילא אינו בא לידי חטא.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק זי"ע)

מזהנחל
גחלי אש בקצירת האומר

למען נעמוד בניסיון

כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים (שמות כ, טז).

פירוש, כי זה שאמר הקדוש ברוך הוא בעצמו אנכי ולא יהיה לך, נרשם ונחקק בלב כל איש ישראל עד שאפילו הקל שבקלים מוסר נפשו על קידוש שמו יתברך וזה "לבעבור נסות" שתעמדו בניסיון. (קדושת לוי)

קניין התורה ע"י ענווה והתקדשות כמותר

הנה בעשרת הדברות שנתנו בסיני יש קע"ב תיבות כמניין עק"ב, וי"ל דבא לרמז שאין התורה נקנית אלא ע"י ענווה ושפלות רוח. ולכן נרמז מספר התיבות בעק"ב, שרומז על הנכנע והכופף א"ע בפני כל אדם. שרק באדם כזה יש קיום לתורה.

עוד ירמז מספר התיבות של עשרת הדברים כמניין קע"ב. דקע"ב הוא ר"ת 'ק'דש ע'צמך ב'מותר לך', וזה שבא הכתוב להורות, דקניין התורה הוא ע"י שמקדש עצמו בדברים המותרים לבל ייתן דרוו למאווי לבו, ועי"ז יזכה לכתור תורה. וכמו שאחז"ל (תוס' כתובות ק"ד ע"א בשם המדוש) עד שאתה מתפלל שייכנסו דברי תורה לתוך מיעיך התפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך מיעיך.

והשאה"כ (דברים יז, יג) "והיה עק"ב תשמעון", דע"י ב' דברים אלו הנרמזים בעק"ב, ה"ה ענווה ושפלות רוח, ו"קדש עצמך במותר לך, ע"י ב' עק"ב אלו "תשמעון" יזכה האדם לתורה.

(כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע)

מדרגות רמות באתערותא דלעילא

ברחמינו מצות פסח ומילה ונשאם אליו למעלה מגדרי וסדרי הבריאה.

ועפ"ז מבאר הדברי חיים שפיר הא דראתה שפחה על הים, דכיון שהי' בשעתו התגלות מרצון העליון בלי שום פעולת התחתונים אלא רצון הפשוט ממש, א"כ שוים כולם בזה ואפי' השפחה זכתה לנובאה, כיון שהתבוננו כולם כאחד באמנות ויצר כל זכו כולם ובאו למדרגת הנבואה, וזה גופא הי' שידוד מערכות הטבע, ולא היה זאת אלא לצורך שעה כיון שהיו ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה ולא הי' בכוחם לעורר אתערותא דלתתא, לכן נתגלה הקב"ה עליהם בהתגלות למעלה מגדרי הטבע והבריאה, אבל עיקר עבודת האדם הוא לעבודו ית' בעולם הזה ע"י "עלי" מדרגא לדרגא עפ"י סדרי וכללי הבריאה.

ומסיים הרה"ק מצאנו ז"ע דברי קדשו ז"ל "וזה כוונת הפסוק (שמות י"ד) אתם ראיכם אשר נשאתי אתכם והגבתי אתכם למעלה למעלה ואביא אתכם למדרגה גדולה, ודאי זה לא מצד אתערותא דלתתא, כי הרי הגעתם לגדר שראתה שפחה מה שלא ראה יחזקאל, וזה ודאי כנגד סדרי הבריאה, רק שהי' התגלות למעלה מהתהוות הבריאה, והוא בבחינת עצמותו כביכול הנקרא "אלי", אך מעתה תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, שתהיו סגולה מכל העמים, היינו שבגדר טבעי העולם בין העמים תהיו מקודשים, זאת העבודה המבוקש מכם"

ועפ"י האמרו ניקח מוסר השכל אל ליבנו, שאכן שבעת יציאת מצרים וקריעת ים סוף העלנו הבורא ב"ה למדרגות גדולות ונעלות, אף בלתי יהיו ראויה ומוזמנים לכך, אלא מחמת אהבתו איתנו ומשמרו את השבועה שנשבע לאבותינו אברהם ויצחק ויעקב, לבל נישקע בשער הנ' של טומאת מצרים מבלתי יכולת לצאת.

וכפי אשר פי' הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בו' ז"ע עה"פ (שמות י"ב, ט) "ופסח ה' על הפתח" שהקב"ה דילג כביכול וויתר על מאמרו ית' תמיד "פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם", אולם מחמת ירידות מצבם של ישראל שאף פתח קטן והשתדלות זעירא לא היו בכוחם לעשות לכך ירחם הקב"ה עליהם והעלים למעלה הנשגבה של נביאות אף מבלי היותם ראויים לכך.

אמנם תפקידנו בזה העולם הוא להשתדל בכוחנו לעלות ממדרגה למדרגה, כדי שנהיה ראויים כ"א לקבל את הנשפע אליו, וכפי אשר זעק פעם הרה"ק בעל בית אברהם מסלונים ז"ע, "כי לי כל הארץ" (שם י"ג, ה), "הקב"ה מבקש מאתנו קצת ארציות", כלומר שנעבדנו בזה העולם - ועפ"י כללי העולם, בעלי' מתמדת מדרגא לדרגא, ובוה נהי' ראויים להיקרא ממלכת כהנים וגוי קדוש.

זמני קבלת קהל

קקראת יומא דחילולא רבא

ש' כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל ז"ע חלף ביום כ"ה שבט

ולקראת ימי השמחה

עת נשא' בן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בתחילת חודש אדר הבעל"ט

הרינו לחודיע בזה על זמני קבלת קהל:

אצ"ל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כדלקמן:

פרשת יתרו

ימים ראשון שני ורביעי בין השעות 8:00-10:30 בערב
יום ששי 9:00-7:30 בערב

פרשת משפטים

ימים ראשון שני ורביעי בין השעות 8:30-10:00 בערב

בבית מדרש
הגבאים

של ישראל כיון דהיו משוקעים עדיין בעמקי הקליפה הקשה, והי' מצב של עירום וערי' כמאה"כ (יחזקאל ט"ו, י), והקב"ה ברוב רחמי וחסדיו כשראה שישאל הולכים ומשתקעים בטומאת מצרים, ונראה שעוד מעט ישתקעו בשער הנ' של הקליפה שמשם א"א לצאת, מיהר הבורא ב"ה וירד בעצמו אל תוך מצרים וקרבו אלי, אף שלא ראויים היינו, והעלנו מתוך בור תחתית סואבת מצרים, ואז התדבקו כל ניצוצות הקדושה של ישראל באביהם שבשמים ונשתברה הקליפה ואבד חיילה, ויצאו ישראל מעמקי הקליפה בבורא גדול זו גילוי שכינה, ולכן זכו למדרגת נבואה גדולת ונשגבות.

דהא דבעין עלי' מדרגא לדרגא הוא כאשר הקדושה משתלשלת מלעילא אל ישראל בכוחם ובהשתדלותם, ואצלם בעינן שיהו ראויים לכך דיושבי בתי חומר בל ישיגו אלוקותו ית' באופן נבואי קדוש ונעלם. אבל הקב"ה בעצמותו ית' כביכול שוין הטומאה והטהרה כמאמר שיר יחוד (ליום שלישי) כל טינופת לא יטנפו לכך לא נמנע מאיתו ית' להוציאנו ולקרוב אותנו אליו בהתקרבות נפלאה שלא שיערום כל אומה ולשון.

וכמו כן הי' בקריעת ים סוף שלא היו ישראל ראויים לה, וקטר המקטרט וטען מה נשתנו אלו מזלו, ואף אם ירחם עליהם הקב"ה ויציילם מיד המצרים מדוע יאבדו המצרים וליהודים תהא הרווחה. אך הקב"ה ברחמי כי רבו ובחסדיו כי לא תמו הדף את טענות המקטרט וניהא אותנו בהנהגת טובו וחסדו, וחנותי את אשר אחוק אעפ"י שאינו כדאי (ברכות ז), ואת המצרים דן בחימה שפוכה (יחזקאל כ' ל), וכמו שענין השתנות סדרי בראשית בעשרת המכות ובקריעת ים סוף שהוא דבר ניסי ונפלא שלא כדרך הטבע, כמו"כ השתנות סדרי בראשית שנשאת נשמתם של ישראל בלי שום פעולה ועובדא ואתערותא דלתתא מצידם, הוא גם דבר ניסי ומופלא מבינת נבוא, שמסר להם

בפרשת פרשת קבלת התורה כתי' (שמות י"ז, ט) **"אתם ראיכם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי"'** ופירש"י **"על כנפי נשרים"** כנשר הנוטל גוזליו על כנפיו, שכל שאר העופות נותנין את בניהם בין וגליהם לפי שמתיראים מעוף אחר פורח על גביהם. אבל הנשר הזה אינו מתירא אלא מן האדם שמא יזרוק בו חץ וכו' לכן נותנו על כנפיו אומר מוטב ייכנס החץ בי ולא בבני. אף אני עשיתי כן **"ויסע מלאך האלוקים וגו' ויבא בין מחנה מצרים"'** וגו' והיו מצרים זורקים חיצים ואבני בליסטראות והענן מקבלם. וכבר תמחו בספה"ק מה עניינו של משל לנמשל הלא אין כל השפעה לענן כבודו ית' הרחוני, מחמת חצי ברזל ואבני גשם, ובמה דומה זאת לנשר שמקריב את חייו ומסכן את עצמו למען בניו ואומר מוטב יכנס החץ בי וכו'.

ובספה"ק דברי חיים, מבאר פסוקים אלו מהנה מבוואר (מכילתא בשלח טו, ג) **דראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא בימיו**. וקשה לכאורה האך אפשר זה, בגדרי סדרי טבעי וסדר המציאה, כי הלא ידוע שאי אפשר לבעל גשם וחומר, מהלך אחר חומרי גופו ולא הוציא כח נפש שכלו לפועל, אי אפשר לו להיות נביא. וכמבוואר בס' מורה נבוכים (ח"ב פ"ד) שצריך להיות מדרגת הנבואה במעלה מעלה לאט לאט. וגם חז"ל בש"ס אמרו כן (דברים לח) **"אין השכינה שורה אלא על גיבור חכם ועשיר"'** דאינו ראוי למדרגת הנבואה כי אם על ידי חומר גופו, והשקט רתיחת דמיו, וגודל כח הדמיון, וינהג החומר עפ"י שכלי אז יוכל לקבל מדרגת שכל הנבואה, אבל לא נאמר שאדם ישכב בלילה וישכים להיות נביא. זה אי אפשר כלל וכמבוואר כל זה במורה נבוכים. ואם כן לכאורה קשה היאך זכו בים סוף ששפחה אתה מה שלא ראה יחזקאל בימיו. ע"כ לשון קודש.

ומבאר הדברי חיים, דאירא קושיא מעיקרא ליתא, שידוע שקריעת ים סוף לא הי' כלל בזכותם העצמיית

ערבי גדר

אמרים ערבים ממאורי החסידות

העובר את ד' עם פניות ה"ה רחוק מד'

וירא העם וינועו, ויעמדו מרחוק וגו' (שמות כ' טו). בשם הבעש"ט, וירא העם וינועו, אם מנענע את עצמו בשביל וירא העם, זהו סימן, ויעמדו מרחוק, היינו שהוא רחוק מהשם יתברך.

(ילקוט משה בשערי הפרפראות)

איזהו חכם הלומד מכל אדם

ואתה תחזה מכל העם וגו' (שמות י"א, ט). י"ל ע"ד איזהו חכם הלומד מכל אדם, וזהו החילוק שבין תואר חכם, לתלמיד חכם, והנה שמרע"ה, היה חכם ורבן של כל ישראל, והם היו בחי' ת"ח, והוא שרימז, ואתה, שהחכם אתה, תחזה מכל העם, היינו תוכל לראות ולחזות ולהשכיל מכל העם, שתואר חכם הוזכר בגמרא, שלומד מכל אדם.

(דגל מחנה אפרים)

השני לוחות הם נגד

חלל הימני וחלל השמאלי שבלב

וההר בווער באש עד לב השמים וגו' (דברים י"א, ט). הנה ענין הב' לוחות שהוריד משה הי' שהוריד לישראל לב, שיהי' להם לב לאביהם שבשמים, שלב נקרא לוח, כמ"ש כתבם על לוח לבך וגו', וארז"ל שני חללים יש בלב של ימין משכן ליצ"ט ושל שמאל משכן ליצה"ה, והן הן השני לוחות וכו', ואחר שעשו את העגל ניטל מהם הלב, ואז התחילה הנהגה ע"י תשובה שצריכה לב נשבר, כי אם הי' להם לב נללב להש"י, לא היו חוטאים ולא היו צריכים לתשוב' ולשבור הלב.

(מאור עיניים)

ד' בחר בישראל, כי יש להם ירושת קדושת אבות

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגו' (שמות י"ג, י). דהנה יש ג' כתרים, כתרי תורה, כתרי כהונה וכתרי מלכות, והנה כל הכתרים אינן בירושת אב, חוץ מכתרי כהונה הוא בירושה מן האב, וזענו מיוחס אחריו, והנה ישראל יש להם קדושת אבות כי חלק ד' עמו יעקב נחלתו, ובחר ד' בישראל מחמת, כי יש להם, ירושת קדושת אבות, וזהו דאמר ממלכת כהנים.

(קדושת לוי)

ע"י פרישות זוכים לתורה

וקדשתם היום ומחר וגו' (שמות י"ג, י). כי א"א לזכות לתורה, רק ע"י פרישות, מתאווה וקנאה ותחרות וכל מדות מגונות.

(זרע קודש)

כל אחד יכול להקדים נעשה לנשמע ע"י שמקבל עליו קבלה בכל לבו ונפשו

כל אשר דבר ד' נעשה וגו' (שמות י"ג, ח)... ואמנם איש הישראלי המקבל עליו לאמר לנפשו, שחי ונעבורה, בשביל אהבת הבורא, ולא יעכבנו ולא יעצרנו כל חפצי עוה"ז מעבודתו ית', הרי גם הוא יכול לומר נעשה קודם לנשמע, כיון שמקבל עליו לעשות כל אשר ישמע, שבגדר האדם לעשותו עד כלות נפשו ונשמתו, וע"כ אמרו אז כל ישראל נעשה ונשמע, כי קבלו עליהם עומו"ש באהבה בכל לבבם ונפשם ומאודם, וזאת נח"י גדול לפני מי שאמר והי' העולם, כי הוא מעלה זה לפניו, כאילו מסרו נפשם וגופם ומאודם לעבודתו יתברך.

(באר מים חיים, עקב)

והנה בחידושיו לחג הסוכות מביא את דברי המהרש"א ביבמות (דף ק"ג ע"ג) שהאדם נברא בצלם אלוקים ונשמתו מהעליונים, ואפילו גופו נברא ממקום טהור מהעפר של מקום המזבח. [וכמובא בצפנת פענח שעי"י נעשה חלל השיתין שתחת המזבח]. זוהמת הנחש גרמה שהאדם ירד ממדרגתו להיות כמו שאר היצורים הנבראים שיכול להדבק בהם ג"כ צד טומאה, עד שבאו בני ישראל להר סיני ופסקה זוהמתן וחזרו להיות במדרגת צלם אלוקים.

והנה מובא בספר המקנה (לבעל הפלאה) (קידושין דף פ"ב ע"א) כתב על כל ד' בחינות העולם - דומם, צומח, חי, ומדבר, שכל אחד מהם מתאווה ומצפה לעלות לדרגה שלמעלה הימנו. הארץ מתאווה להוציא פירות, שעי"ז מתעלה מדומם לצומח. הצומח מתאווה להיות בחינת חי, ולכן מתפרנסות הבהמות והחיות והעופות שלא בצער באכלם מגידולי עשב שהדה, כיון שהצומח מתאווה להתעלות לבחינת חי.

וכן מתאווים הבעלי חיים להתעלות לדרגת המדבר - האדם שנשמתו היא חלק אלוקי ממעל, אולם כל זה רק אם האדם בדרגתו ובמעלתו ושומר על צלם האלוקים בשלמות, אזי יכול לרדות ולשלוט בכולם, אבל כאשר האדם הולך אחר תאוות ליבו, בורחים ממנו החיות, כיון שאין הבעל חי בטוח שיתעלה בדרגה על ידי אכילת האדם. אבל בזמן קבה"ת שפסקה זוהמתן של ישראל, וחזרו למעלתם ודרגתם להיות צלם אלוקים בשלימות, [וכדאייתא במס' ע"ז (דף ה' ע"א) עה"פ "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם" שהיו בקה"ת בדרגת מלאכים], ממילא עי"ז נעשו ג"כ כל בעלי החיים משועבדים לבני ישראל שהם ורצים להתבטל באדם ולהתעלות על ידי זה. ובכח זה פסקה זוהמתן של כל הברואים.

הדגים אינם משועבדים כולם תחת האדם עד ביאת המשיח

אך כל זה נאמר רק בברואי היבשה, משא"כ הדגים וברואי הים, הנה מובא במהר"ל בגור אריה (פ' נח, ט, סג) שהסיבה שבזמן המבול מתו כל אשר נשמת רוח חיים באפיו רק מכל אשר בחרבה ולא דגים שבים, שרק אותם בעלי חיים שנמצאים ביבשה שהם במחיצתו של האדם ומושפעים ממנו השפיע עליהם קלקול הדור לרעה וקלקלו אורחותיהם והוכחדו במבול. משא"כ הדגים שלא נמצאים במחיצת האדם ומופרשים ממנו יותר משאר כל הברואים, לא נגרם להם קלקול מחטאי האדם ולכן לא הוצרכו להכחד במבול. [ומוסף שלכן כאשר אמר הבורא לאדה"ר שישלוט בבריאה, נאמר לו בראשונה "ורדו בדגת הים", זה חידוש עצום אע"פ שאינו במחיצת האדם בכ"ז נותן לאדם רשות לרדות בו, ואח"כ בעוף השמים שהא"כ קצת רחוק מהאדם ועדיין חידוש יש בו, ואח"כ בכל החיה הרומשת על הארץ, שהם קרובים לאדם ואין בוה חידוש שגם יכול לרדות בהם].

והנה הדגים אע"פ שנאמר בהם "ורדו בדגת הים", מ"מ זה לא נאמר על הליתין שמכונה בילקוט יונה א' "מלך הדגים". וכדאייתא בחגיגה (דף י"ג ע"ג) מאי דכתיב "אשירה לה' כי גאה גאה, שירה למי שמתגאה על הגאים דאמר מר מלך שבחיות - ארי, מלך שבבהמות - שור, מלך שבעופות - נשר. ואדם מתגאה עליהם, והקב"ה מתגאה על כולו, ומדייק הלהורות נתן שלכאורה יכלו ג"כ להוסיף שמלך הדגים הליתין - ואדם מתגאה גם עליו, אלא מוכח שבאמת על הליתין אין האדם מתגאה, ואפילו על מלאך גבריאל מובא בבבא בתרא (ע"ב ע"ג) שעתיד גבריאל המלאך לעשות קניגיא עם הליתין, ואלמלא הקב"ה עזרו - אין יכול לו. שאינו יכול לבד לשעבד את הליתין.

ועפ"ז מבאר העניין שלעתיד לבוא נזכה לסוכת עורו של לויתן וסעודות לויתן, שאז נחזור לדרגות הקדושה הגבוהות ביותר, שאז גם הלויתן יתאוהו להשתעבד לצדיקים וישמח את הצדיקים בעורו

ובבשרו. ועכשיו כיון שמלך הדגים לא נמצא תחת שיעבוד בני אדם, אזי ג"כ הדגים אינם משועבדים כולם לבני אדם כמו שאר הברואים.

טעם למה לא היו הדגים בקבה"ת

ועל פי כל זה מובן שהיות ואין לדגים חשיבות לסביבת האדם, ואין מושפעים מדרכי ואורחות האדם, ולא משפיע הפסקת הזוהמא של האדם על הדגים כמו שאר בעלי החיים, לכן לא היו צריכים להיות שם הדגים בזמן קבה"ת [אבל בספק הגמ' לגבי עור דג טהור צריך להכרעת אליהו הנביא שאולי בבחינת מידה טובה מרובה, בכל אופן הפסקת זוהמתן השפיע ג"כ אצלם למרות שלא היו שם בקה"ת נשתנה גופם לטובה].

תירוץ נוסף על השאלה מדוע לא עשה הבורא ננס שיהיו ג"כ הדגים כמו שאר הברואים בקבה"ת. מובא באוצר המנוצר (ע' ה"ט) ע"פ הגמ' בשבת (פס ע"א) אמר חזקיה מאי דכתיב "משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה" אם יראה למה שקטה, ואם שקטה למה יראה. אלא בתחילה יראה שמה לא יקבלו בני"י את התורה, וכיון שתנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית שיתקיימו רק באם יקבלו בני"י התורה, ובאם לאו הקב"ה יחזיר העולם לתוהו ובוהו, לכן יראה הארץ שתתכסה שוב במים, כמו קודם הבריאה, ורק אח"כ כאשר קיבלו התורה שקטה. ולפי"ז היה ענין שיהיו כל הברואים לפני הר סיני, שבנ"י יוכלו לראות את כל הברואים איך שכולם יראים להתבטל ממצציאותם, וכדי לסבר את אוזנם בגודל החלטתם אם לקבל התורה, ומה שיקרה חלילה אם ח"ו לא יהיה קבלת התורה.

אבל כל זה אינו שייך בדגי הים, שהרי בזמן שכל העולם היה במצב של תוהו ובוהו בזמן המבול, כדאייתא בפרי צדיק (פ' אחה) שנפשות דור המבול היו משרוש תורה שבכתב (ונשמות דור הפלגה משרוש תורה שבע"פ), וביקש הקב"ה לתת להם תורה ולא רצו, ולכן חזר אז העולם לבחינה של תוהו ובוהו ע"י המים הזדונים. אבל כיון שגם במצב של תוהו ובוהו לא מתו הדגים שבים, א"כ לא שייך אצלם הבחינה של "ארץ יראה" כמו שאר כל ברואי הארץ, ולכן לא הביאום לקבלת התורה.

אבל עדיין אפשר לפי"ז לשאול, שכל זה שייך כאשר הדגים יבואו ששהם בתוך המים, אזי כיון שבמצב כזה היו בזמן המבול ויחסר לעולם בחינת ה"ארץ יראה". אבל הרי הקב"ה יכול להוציאם מחוץ למים ננס, וכך ג"כ הדגים יהיו ביראה שאם לא יקבלו התורה לא יחזרו למקום חיותם ויתבטלו ממצציאותם.

וכדי ליישב בעז"ה הענין נקדים מה שהובא בדברי אביב (להרה"ק ר' יעקב אריה מראדמיני ז"ל) בפ' וירא, שהק' בקדושת לוי מדוע לא נתן אברהם אבינו לאורחים מאכלי דגים. וכן מובא בישמח משה שם שכן שאלו הרה"ק מהר"מ מלובלין זלה"ה מדוע לא נזכר בתורה דגים בסעודות המלאכים. (ע"י ש"ש יטוב).

הרכז בחיי הדגים לרבות בתורה

ומיישב הדברי אביב ע"פ הגמ' בברכות (ס"א ע"ג) שפפוס בן יהודה ראה את רבי עקיבא מקהיל קהילות רביים ללמד תורה. שאלו האם לא מתירא אתה מפני המלכות שתייענשו על שעוברים אתם על גזירתם. ענה לו ר"ע, אמשול לך משל למהד"ה, לשועל שהיה מהלך על שפת הנהר וראה דגים שבורחים במים מפני הרשתות שהוכנסו לדגם. הציע להם השועל עלו עמי ליבשה ונודו יחדיזי כשם שדור אבותיכם עם אבותי. אמרו לו הדגים, האתה הוא שאומרים עליך פיקח שבחיות, לא פקח אתה אלא

טפש אתה, ומה במקום חיותינו אנו מתיראין, במקום מיתיתנו על אחת כמה וכמה. אף אנחנו שאנו יושבין ועוסקים בתורה שכתובה בה כי הם חיינו וכו', כך אם אנו מתבטלים ממנה על אחת כמה וכמה שאנו מסתכנים.

ולפי"ז מיישב שכיון שכל דבר בעולם נברא לרמוז לאדם דרך ישר לעבודת השם יתברך, ובריאת הדגים במים מרמזים לאדם שכמו שיציאת הדגים מהמים גורמת להם מיתה, כך צריך האדם לזרז בתורה שנמשלה למים ולא להתבטל ממנה. [והאדם נמשל לדגי הים כדאייתא בגמ' ע"ז עה"פ ותעש אדם כדגי הים וכו'.]

ומוסיף עוד, דהנה מובא בחז"ל (שב) שהמלאכים לא הסכימו על נתינת התורה לעם ישראל, וטענו להקב"ה "תנה הוודך על השמים" (תהילים ה). ורצו להרוג את מרע"ה על שנטול התורה לארץ. וכפי שמובא באמרי אמת מדוע בעשרים ושישה ה"כי לעולם חסדו", שמזכיר שם דוד המלך שבחי הבורא על בריאת השמים ורקיעת הארץ, וניסי יציאת מצרים וקרי"ס וקיום בני"י במדבר, ומלחמות הל"א מלכים, וארץ ישראל ופרנסה, ורק את הדבר החשוב ביותר שזה קבלת התורה, אותו לא מזכיר דוד המלך, אתמהא. אלא כיון שמובא מהמקובלים שאותם עשרים ושישה שבחים נאמרים על ידי המלאכים, ומסודרים בסדר שמוותיהם ע"פ הא-ב. ולפי"ז א"ש נפלא, כיון שלא הסכימו על נתינת התורה לישראל, על כן לא משבחין בשבח זה.

ואומר הדברי אביב שכיון שאברהם אבינו לא רצה לגרום לאורחיו המלאכים צעה, לכן לא נתן להם דגים, שירא שמיד יבינו שהיות והימצאות הדגים במים הוא להמחיש שיהודי צריך להיות מונח בתורה הק' בלי ביטול ויציאה מהלימוד כמו הדגים שמקום חיותם להיות רק במים, וא"כ מזכיר להם נתינת התורה לארץ.

ועל פי דבריו הק' מיושב ג"כ ענין זה, שכיון שמציאות הדגים במים היא לצורך המשל שאמר רבי עקיבא, שיהודי מקור חיותו בתורה הק' שנמשלה למים כמו שהדגים מקום חיותם במים, לכן לא עשה הבורא נס זה שיעמדו הדגים מחוץ למים בזמן קבלת התורה, כדי שלא יהיה אפילו פעם אחת מציאות כזו שדגים יוצאים מחוץ למים, כי אין מציאות ליהודי לחיות בלי הקשר לתורה הק'!

מוסדות זוטשקא
מסודם של מוֹנֵן רב ה' ק"י
בבתיארת נ"ק מוֹן אדמו"ר שליט"א

**השבת
נועם הנשמות**

סדרי זמני שבת קודש פר' יתרו
שבת יא"צ של כ"ק מוֹן רביה"ק זי"ע

תפילת מנחה וקבלת שבת
עשר דק' אחר זמן הדה"נ

שולחן הטהור - בשעה 9:30
תפילת שחרית - בשעה 8:00

אחר התפילה קידושא רבא להגל שבת יא"צ

תפילת מנחה וסעודת רעוא דרעוין - בזמן הדה"נ

זכור ה' לדוד את כל ענותו

מוסדות זוטשקא

וצריך לאכול בשבת לפחות ב' תבשילין... ואם רגיל הוא לאכול בימות החול ב' תבשילין, חייב להוסיף בשבת עוד תבשיל לכבוד שבת, כדי שלא יהא אכילתו בשבת כאכילתו בחול... ויש אומרים, דבליל שבת אע"ג שלא הוסיף שום תבשיל יותר מימות החול מ"מ יצא, כיון שיש חיוב כבוד בעצם אכילתו, אבל ביום כיון שכבוד יום עדיף מכבוד לילה, יש לומר דלא יצא כלל סעודת שבת וחיוב לחזור ולאכול... ויש מחמירים עוד, דכיון שחייב אדם להתענג בשבת, א"כ מי שאכל שלא לשם עונג שבת, לא יצא ידי חובת עונג שבת כלל... וחידוש גדול הוא להלכה לומר כן:

יש אומרים, דיש לזהר לילך יחף בשבת, כיון דתענוג הוא לילך במנעלים, ועוד כיון שע"ז זכור שהוא שבת ולא יבוא לעשות מלאכה, כדרך שעושה בחול שהולך יחף...:

אסור לבכות או להתענות בשבת, אמנם מי שמתענג ע"י בכייתו, או מהתענית מותר...:

יש אומרים, דאסור להיות ניעור בשבת משך כל הלילה, כיון דשינה בשבת תענוג הוא, וכיון שמצטער ע"י מניעת תענוג זה, אין נכון לעשות כן בשבת... אמנם ידוע מה שאמרו רבו"ק מאורי החסידות עה"פ ושמרו בני ישראל את השבת, שכמו ששמור הישן במשמרתו מועל הוא בעבודתו, כ"כ הישן בשבת שינה בטילה מועל הוא בקדושת השבת... מ"מ ודאי שאין לישן סתם יותר מכדי צרכו, כיון שלא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בתורה, אבל לישן מה שצריך להיות אדם, מצוה היא ושפיר מקיים בה מצות עונג שבת:

וכיון שעיקר עינוגו של אדם אינו אלא מלימוד התורה, ולכן יש לנו לדעת, שהלימוד שלומדים בשבת קודש לא במהרה ישכח... וכ"כ יש סברות שאי אפשר להבינם רק בלימוד בשבת קודש...:

גערך ע"י הרה"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

מצות עונג שבת

הנה בפרשת יתרו שאנו קורין השבוע אנו מוצאים עצמינו כשירד הקב"ה על הר סיני ובקולות וברקים השמייע לנו המצוה שאנו מקיימים אותה מידי שבוע בשבוע ה"ה זכור את יום השבת לקדשו, ופירש רש"י (ד"ה זכור) תנו לב לזכור תמיד את יום השבת, שאם נזדמן לך חפץ יפה תהא מזמינו לשבת, ע"כ. ולכן הבה נעסוק השבוע בענין עונג שבת בס"ד:

חיוב לאכול ולשתות דברים אלו דייקא, כיון שלא אמרו דברים אלו, אלא לפי שמן הסתם יש לרוב בני אדם עונג באכילת בשר יותר מבשאר מאכלים, ובשתיית יין יותר מבשאר משקים, אבל מי שמתענג משאר מאכלים, יש לו לענג את השבת לפי טעמו וריחו...:

לזו עלי

וכל המרבה בהוצאת שבת ובתיקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משובה, והוא שידו משגת. ואף אם אין לו עכשיו מעות מזומנים אלא חפצים, מי שכנס ויליה עליהם והקב"ה ימציא לו לפרוע, ועל זה אמרו רז"ל (ביצה טו) אמר הקב"ה לו עלי ואני פורע. כלומה שאין הוצאת שבת ויו"ט עולה בחשבון הקצבה שנקצב לו בראש השנה לזמון כל השנה ושאר צרכיו, שכן אמרו חכמים כל זמנותיו והוצאותיו של אדם קצובין לו מראש השנה שקצובין לו כמה ישתכר בשנה זו לצורך זמנותיו ושאר צרכיו של כל ימות השנה, חוץ מהוצאות שבתות ויו"ט שאין קוצבין עליה כלום, אלא אם מוסיף בהוצאת שבת ויו"ט מוסיפין ליה... אמנם מי שאין לו איך לפרוע החוב לאחר השבת כלל, לא יסמך עצמו על הנס, ועליו אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות...:

הר"ר בנעם מפרשיסחא זצ"ל (שיח שרפי קודש): שבת אמת (כי תשא תרס"ג), וזהו שאומרים בתפילה, ישמח משה במתנת חלקו וכו' וכתוב בהם שמירת שבת. היינו שאף כשנשברו הלוחות היו האותיות פורחות לעילא. מ"מ מצות שמירת שבת נשאר בהם, ולכן אינו שולט בו שכתה: כג. הכי מתאמרא בשם החזון אי"ש זצ"ל:

ופעם פגע במחלל שבת ר"ל, א"ל חילול שבת, אמר לו, "הרבי ג"כ מחלל שבת בזה שאינו אוכל סעודת שבת". ענה לו הגאון בחכמתו, אכן כדברך, אמנם חילוק יש ביני ובינך, כיון שממני אין שום אחד שילמוד לעשות כמנוי להתענות בשבת, משא"כ ממך יכולים ללמוד ח"ו... כ. ש"ת לב חיים (חלק ב סימן עפ): כא. מונבא בשם ר' נטע מאוריטש זצ"ל תלמיד של הבעל שם טוב הק', הרה"ק

תתשמ) דמצוה לומר שירות ותשבחות בשבת, כיון דכתב ויברך אלקים את יום השביעי, ואינו יודע במה ברוך, אלא ממה שאמר איוב כשקילל את עצמו, י"ל להיפך גבי שבת דהוא בשירות ותשבחות. וכ"כ הכא, כיון דבערב תשעה באב ק"ל (סימן תקנב) דאסור לאכול ב' תבשילין, משמע דבשבת שיש חיוב לענוג, לא יפחות לכה"פ משני תבשילין, ודפח"ח: יד. כך החיים (ס"ט): טו. ש"ת דברי יהושע (חלק ב סימן לד): טז. חת"ם סופר (שבת ק"ח), וכ"כ ג"כ בשו"ת ח"א א"ח סימן קסח ד"ה ודע). ויש לומר דלכן לא תיקנו לברך על מצות עונג שבת כמו שאר כל המצוות, הוא מפני כיון דבכל המצוות שחיבו חיז"ל לברך הוא כיון שעושהו לכבודו ית' דייקא, אבל מצות עונג שבת אי לא קיימו לשם שמנים לגמרי, י"ל דלא קיים המצוה, לכן לא תיקנו לברך עליו (שו"ת פרי השדה חלק ב סימן ס"ד והנה). ובה ראוי להמתיק מה שאמר הגרא"ל שטיינמאן זצ"ל, שבכל המצוות אמרו ז"ל, לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, אמנם במצות אכילה כגון זו, שיש אל לבו שלא יהפך הצניעות, שיהיה בכלל שמתוך לשמה יבוא לשלל לשמה...:

ובשו"ת קרן לדוד (א"ח סימן סא אות ט) כתב הטעם שאין מברכין עליה, כיון דנכלל במה שאנו מברכין מקדש השבת, וכל זה בכלל הקידוש הוא:

ז. ב"ח (שם), משנה ברורה (סימן שא ס"ק ט:): יח. משנה ברורה (שם) בשם הדרכי משה:

יט. שו"ע (סימן דפח סעיף ג), ומסופר על הגה"ק מאסטראווא זצ"ל שישב כל ימיו בתענית ואפ"ל בשבת,

שיש ענין לאכול חלב האליה דוקא, ומדלא כתבוהו משמע דלאו זהו הטעם, אלא עיקר הטעם כפשטי' הוא דמאכל שמן תענוג הגוף הוא: ט. רמב"ם (פיקול הלכה ז), סמ"ג (עשין לו), ב"ח (סימן רמב אות ה), כך החיים (שם), וכ"כ הבעל המאור (ביבוא הרמ"א סוף סימן ה) וחייב כל אדם להטמין ולהשמין וכו'. וכן משמע מדאמרין בגמרא (ביצה טו) שמאי היה אוכל כל ימיו לכבוד שבת, מצא בהמה נאה, כלומר בהמה שמינה (ב"ח): י. שו"ע הרב (שם סעיף ב): יא. לשונו של השו"ע הרב (סעיף ג).

ובספר אמרי אמת (ליקוטים טג) כתב לחדש ענ"ז, וכו"ה בספר דברי שמואל (להרה"ג יוסף שאול נתנון - ביצה פח, דהנה אמרו עליו על שמאי הזקן שהיה אוכל כל ימיו לכבוד שבת, מצא בהמה נאה אמר זה לשבת, למחר מצא נאה נאה אכל הראשונה והשאיר השנייה לכבוד שבת, וכן בכל יום. אבל הלל מידה אחרת היה לו, ברוך ה' יום יום. הרי שמאי עשירי גדול היה, שהרי היה לו די מעות לקנות בהמה בכל יום, משא"כ הלל עני מרוד היה, כמאמנם ז"ל (יומא ג) שלא היה לו אפילו מה ליתן לשומר בית המדרש בכדי ליכנס ללמוד.

והוא כיון שכל מזנותיו של אדם קצובין לו חוץ מהוצאת שבת, הרי שמאי מעולם לא השתמש במעותיו כיון שהכל לכבוד שב היתה, ולכן נתעשר מאוה, ודפח"ח:

יב. ביאור הלכה (ד"ה ולא אמרו): יג. זוהר הק' (בראשית מח), מן אברהם (שם ס"ק א), משנה ברורה (ס"ק ב).

ובפתחא זוטא (א"ח סימן יא) כתב לבאר מקור דברים אלו בדרך נפלא, והוא עפ"י מה שכתב בספר חסידים (סימן

א. רמב"ן (ויקרא ש, א, ב), פרי מגדים (פתחת מלילת חלק א יט אות), ערוך לנר (בבמות צב), ובשו"ת ערוגת הבושם (א"ח סימן מ אות ג) דייק מדברי רש"י בפרשתו (ד"ה זכור) ז"ל, תנו לב לזכור תמיד את יום השבת, שאם נזדמן לך חפץ יפה תהא מזמינו לשבת, ע"כ. הרי שרש"י נקט כשיטת בית שמאי שצריך לחשוב בו השבוע על מצות עונג שבת, הרי שגם הוא סובר דהו"ד דאורייתא: ב. יריאים השלם (סימן תיב): ג. ספר החינוך (מצוה רצח), בית יוסף (סימן תפח): ד. משנה ברורה (שער הציון סימן רמב אות א):

ה. פרישה (סימן רפ אות א), שו"ת ר' עקיבא איגר (קמא סימן א), פרי מגדים (שם משבצות זהב אות א), כך החיים (סימן רמב ס"ק א):

ו. ט"ז (ריש סימן רמב), ועיין משבצות זהב שם: ז. שו"ת (ק"ח).

והטעם שהפליגו בו חיז"ל במעלת עונג שבת, כתב התולדות יעקב יוסף (קדושים אות א) כיון שהשבת הוא נועם הגשמוות, הנמשך אל הקדושה. ואילו הגוף העכור נמשך אל הגשמוות. וכיון שהנשמה רוצה להתעלות בשבת לכן נותנים לו להגוף להתענג במאכלי שבת הערביים, ובכך מתענג הוא ומתחיל לשורר מעצמו, ואז הנשמה מתעללת כיון שאין הגוף מפריע לו בעונותיו:

ח. והרב שו"ת באר משה (מונב בשר"ת אבנ"י יעקב סימן ט) כתב לחדש דהטעם הוא, כיון להוציא מלבן של צדוקים שאומרים שאסור לאכול חלב האליה, כיון דנכלל במה שאסרה תורה, כל חלב לא תאכלו. ולכן להוציא מלבן מקפידים אנו לאכול בשבת. והאבני יעקב, מקשה עליו דזה אינו הטעם, כיון דא"כ ה"ל להראשונים לכתוב

מנחל המועד

ולישרי לב שמהה (א)

הוא עמד במרכז האולם, אור יקרות סביבו, לבושי זהב וחור עטויים על גופו, שולחן מלא מעדנים ומטעמים על ידו, כלי זמר ומטיבי נגן מזמרים לכבודו, נברשת הזהב והבדולח הפיץ נהו ואורו. אך בכל זאת הליט פניו בידו, דמעות ללא הפוגות זלגו מעיניו, ואנחות מרות גנח מלבו.

היו היה מלך אדיר וחזק, מושל בעוז ובתוקף על ארצו ומנהיגם בחסד וברחמים. חיי המלך עם נתניו עברו על מי מנוחות בהשקט ובטח, זר לא ישב על כסאו ועומים זרים לא הטידו מנוחתו.

ביום מן הימים נסע המלך רכוב על סוסו ומוקף בפמלייתו וסיעת מרחמוהו, למסע ציד כהרגלו. אך ההצלחה שהאירה לו פנים כאשר עלה בידו לצוד כמה וכמה בעלי חיים הדורי קרניים, גרמו לו לשקוע בתוך עצמו מבלי לראות את השמש ההולכת ובאה ועלטה נהייתה. כך מצאו את עצמם המלך ופמלייתו מגששים את דרכם אט אט כדי לבא לדרך המלך.

אך בתוך החשכה מעד המלך בדרכו ונפל, כאשר ע"י החושך והאופל ושאות הכפירים המשחרים לטרף אין מלווי מבחינים אשר אין המלך עומם, וממשיכים בדרכם כאשר מותירם אותו לחסדי מטרות העוה וגשמי הזלעפות, ולשיני חיות הטרף, כאשר רגלו כואבת ומבקש נפשו למות. כך שכב המלך מספר שעות בקור ובמטר ודימה כבר בנפשו שכאן תהא קבורתו עד אשר איבד הכרתו.

המשך בעמוד הבא <<

ניצוצי אורה ואבני דרך בנתיב הזמן

מחנה המועד

ולישרי לב שמהה (א)

הוא עמד במרכז האולם, אור יקרות סביבו, לבושי זהב וחור עטויים על גופו, שולחן מלא מעדנים ומטעמים על ידו, כלי זמר ומטיבי נגן מזמרים לכבודו, נברשת הזהב והבדולח הפיץ נהו ואורו. אך בכל זאת הליט פניו בידו, דמעות ללא הפוגות זלגו מעיניו, ואנחות מרות גנח מלבו.

היו היה מלך אדיר וחזק, מושל בעוז ובתוקף על ארצו ומנהיגם בחסד וברחמים. חיי המלך עם נתניו עברו על מי מנוחות בהשקט ובטח, זר לא ישב על כסאו ועומים זרים לא הטידו מנוחתו.

ביום מן הימים נסע המלך רכוב על סוסו ומוקף בפמלייתו וסיעת מרחמוהו, למסע ציד כהרגלו. אך ההצלחה שהאירה לו פנים כאשר עלה בידו לצוד כמה וכמה בעלי חיים הדורי קרניים, גרמו לו לשקוע בתוך עצמו מבלי לראות את השמש ההולכת ובאה ועלטה נהייתה. כך מצאו את עצמם המלך ופמלייתו מגששים את דרכם אט אט כדי לבא לדרך המלך.

אך בתוך החשכה מעד המלך בדרכו ונפל, כאשר ע"י החושך והאופל ושאות הכפירים המשחרים לטרף אין מלווי מבחינים אשר אין המלך עומם, וממשיכים בדרכם כאשר מותירם אותו לחסדי מטרות העוה וגשמי הזלעפות, ולשיני חיות הטרף, כאשר רגלו כואבת ומבקש נפשו למות. כך שכב המלך מספר שעות בקור ובמטר ודימה כבר בנפשו שכאן תהא קבורתו עד אשר איבד הכרתו.

לפתע הגיח מהאופל אור לפיך, ואיש צעיר נעים סבר האיר את פני המלך. "אוי" זעק הלה למראה ההלך השוכב דומם, ולא ידע כי המלך הוא. עד מהרה הרים אותו על כתפיו, והובילו אל בית אכסניית הדרכים השוכנת קרוב לשם. מיד כאשר הגיע השכיבו סמוך לאח הבעורת ושפשף ביין שרף את רקתו עד אשר התעורר המלך ופקח את עיניו.

ימים מספר שהה המלך בבית האכסניא כאשר מיועדנו מאכילתו ומשקהו ודואג לכל מחסורו. כאשר פנה המלך לצאת שאלו "הגידה נא לי מה מעשיך" השיב הלה שאכסניא זו בשותפות הוא עם אחיו, ויחדיו מתפרנסים המה כדי חיותם.

"תמיד אזכור לך את חסדך וטובך" הבטיח המלך למיטיבו, אשר עד הנה לא ידע כי הוא המלך...

***

ויהי כי ארכו הימים, קפץ על המלך רוגזם של מחורחרי מדון ומרה, אשר בקשו למרוד במלכם ולהשליכו מעל כסאו. ויצו המלך לשלוח אנשי קרב לדכא את המרד ולהביא את האשמים למשפט.

ויהי באחד הימים פרצו אנשי חיל לבית האכסניא ואסרו מספר מהנוכחים, אשר נתגלה כי הם מהמורדים, אשר היו מתאספים שם לטכס זדיהם נגד המלך, מבלי שידעו בעלי האכסניא מה טיבם אשר המה מהמורדים נגד המלך.

אך כדרכה של מלכות לא עזר לבעלי האכסניא כל טענות ומענות לאמר כי אין הם חלק מפשעו וחטאת המורדים, ואסרו את כל האחים ומשפחתם בנחשתים, ע"מ להביאם למשפט ולזונם למיתה כמורדים במלכות, וכשותפים לחטא כבד נגד המלך.

ויהי כאשר העבירו לפני המלך את הנידונים למיתה, הבחין המלך ביניהם את פני מיטיבו ואיש חסדו אשר

מצאו ביער ולא עזבו עד אשר השיב לו את חייו ונפשו לשלל. מיד ציוה המלך ויוציאו אותו מכל הנידונים, וירחיצוהו וילבישוהו בגדי זהב וארגמן, וערכו לפניו שולחן, ומעדנים ומטעמים עמוסים עליו לעייפה, ומיטיבי זמר מנגנים לפניו.

אך הנה הראה המלך, ותחת אשר יהיו פני מלאות שמחה ותענוג

נקודה למחשבה

מכתב שהגיע למערכת עם סגירת הגיליון - ומתפרסם לזיכוי הרבים

והשומר בחוץ ג"כ מקבלים השפעות. רק מי שבא מחמת הסיבה האמיתית, הוא זוכה גם לדברים הללוים.

אבל גם אחר זאת נשוב ונדגיש, כל זה אינו אלא תוספת על העיקר - שהוא האהבה שיש בי לצדיק ואשר מבטא אני זאת בשהתפתותי בשמחה. ובתרת, השתפתותי בשמחה הוא משום אהבת הצדיק, וכך איפכא זה גופא גורם לחיזוק והתגברות האהבה והקשה.

הענין השני שרציתי לעורר, זה בנוגע למה ששגור הרבה בזמני שמחה שהאבוא"ק יורדים לשמחה, וכמבואר בזה"ק פר' פינחס. וודאי שזה מהדברים החשובים שכידוע הצדיקים

לדבר הרבה מזה. אמנם עדיין צריך לבאר היטב הדברים ולהעמידם במקומם וגבולם. דיש וכבר נשתרשו הדברים עד כדי כך שמעמד החופה והנישואין נתפס במוחו של אדם כ"מעמד קבלת פני האבות הק' והצדיקים", ודבר זה טעות הוא, דעצם מעמד חופה הוא דבר גדול ונשגב ביותר ושורשו

גבוה מעל גבוה, ולא דוקא מעמד החופה אלא כל שמחת הנישואין והש"ב וכו' גבוה מעל גבוה שורשם, וכידוע מש"כ בגמ' כל ההפלגות למי שזוכה לשמח חו"כ וכו', ובזה"ק וספרי פנימיות בגודל הענינים שבשמחת נישואין שמרמז על יחוד קוב"ה ושכינותיה, ובגודל הקדושה האופף כל המשתתף בשמחה ומשמח את החתן, עד כדי שמרוב האור הבוקע אז נמחלים כל עיונותיו של החתן וכל הנלוים אליו כמבואר בדגל מחנה אפרים פר' בא, והוא אור גדול יותר מיוהכ"פ כמבואר שם (ומחילת העונות זה הנצואה מהאור הגדול, והעיקר זה עצם אור הקדושה הטהורה), וצדיקים אמרו שמרוב הקדושה אזי מתעוררים כל העם לתשובה, (ובה"ב ה"ק ה"א מבגלוא ז"ע מה שאין צריך לעורר את העינים שיחוו בתשובה וע"ד שעושים בזמנים אחרים), וכל זה נאמר בכל שמחת נישואין, ללא קשר ושייכות לאבות היורדים מג"ע.

אלא שמכיון שהדברים עמוקים קצת ולא כל מוחא סביל דא, וכמו שהרבה מהדרשות שבשמחות שבע ברכות נסובים לבאר מהו הענין של לשמח חו"כ והשכר שבוה, שלא מצינו שצריך לשמח מי שעושה מצות מעקה ושילוח הקן וכו' וכו', וכיון שעמוקים הדברים קל יותר להיתפס בדבר זה שהאבוא"ק יורדים לשמחה, ומביאים השפעות. [ובדרך צחות יאמר, דהאבות מגיעים לשמחה, והבנים בינתיים מפליגים אל האבות...].

והגע עצמך במעמד חופה של חתן וכלה שאינם יחסנים כלל, הרי כל ההפלגות המבוארים בספה"ק אמורים כאן בכאן, (האמנם לא צריך אז לשיר יוגני התעוררות כי אין צדיקים שמנצחים...), אלא ודאי שהעיקר והיסוד והמהות הוא כנ"ל, אלא שודאי שדבר נעלה ביותר הוא שהאבוא"ק מגיעים ואדרבה משפיעים מכוחם שזוכה עוד יותר להתחבר לקדושת וממות השמחה.

ויה"ד שזוכה אכן לכל האמור למעלה בלב שמח כאיש אחד בלב אחז, אמן

בברכה כ"ב שבט תשפ"א פה בני ברק י.מ.

על אשר

היו חייו לשלל ומשולחן המלך ניתן לו כל טוב, הליטה הלה את פניו ובוכיות מרות בקעו מפיו, ודמעות זלגו מעיניו.

"מה לך בוכה" פנה אליו המלך ברכות, "הלא הצלתי את נפשך מרדת שחת, והרביתי את טובך ואני משפיע עליך כל טוב. ומה לך מתייפח ונאנח."

"אדוני המלך" השיב הלה כאשר אשד מים אדירים פורץ מעיניו, "האיך יערב לי אוכל ושתה, כאשר שומע אני מבעד דלת הטרקלין את נאקות אחיי ובית אבי מובלים לדרכם האחרונה. היאך אמלא כוסי יין ושמחתי על פניי כאשר בני אבי מובלים למיתה, הלא אם

הפץ אתה בטובתי ושמחתי, מבטיחך אני שלא תהיה שמחתי שלמה באם לא יוצאו אחיי עמי מבוה, ותהיה להם חיייהם לשלל".

"אכן צדקו דבריך" השיב המלך, ויצו ויביאו את כל אחיו ויכניסום אל הטרקלין, ויתנו יד אל יד ובשמחה ודיצה פרצו ברקידה...

***

וה'פקד את

שרה כאשר אמר (בראשית ס"א, א), פירש"י מחז"ל "הרבה עקרות נפקדו עמה, הרבה חולים נתרפאו בו ביום, הרבה תפילות נענו עמה, רוב שחוק היה בעולם". ופירשו צדיקים, שלא היה זה ענין סגולי, אלא מחוייב המציאות. כי אין שמחת הצדיקים שלמה כאשר אחיהם כשרם עמם בני ישראל שרויים בצער, ועל כן כאשר רצה השי"ת להביא שמחה ועלצון לאברהם ושרה,

בהכרח היה נצרך ומוכרח להביא מזור ותרופה לכל החולים ולפקדו כל העקרות ולקבל כל התפילות כאשר רק ע"י שלא יהא בעולם שום צער ליהודי, ויכולו הצדיקים לשמוח באמת בדיצה וחדוה.

אשר על כן כאשר מגיעים אנו לעת דודים שמחת נישואין בית מרן רבינו שליט"א, אין זמן כשר ומסוגל מזה לעורר רחמי שמים על עם ישראל כולו השרוי במיצה, ולזעוק לפני אדון כל היצורים, "הבאת שמחה באהלו של צדיק, הלא לא תהא שלמה שמחתו כאשר ידו דוויים, וייתיסרו החולים ויאנקו הכואבים". "פתח נא את אוצרך והשפע בעת השמחה מלא חפניים שמחה וישועה ושפע רב טוב, רפואות ופרנסה, פקידת עקרות וזיווגים הגונים, וישועתך השלמה של ישראל בביאת גואלם, ואז --- תהיה השמחה שלמה..."

ומתרחבת מתוך הנאת האורה, מפני שהיא חתיכת אור חצובה וכו'.

(רבינו בחיי תרומה כ"ה, ל"א)

בין שעלה שוב לא ירד.

ענין הנשמה שאמרו רז"ל (וזה פ' ויחי דף רכ"ה) כל שנים עשר חדש נשמתו עולה ויורדת, ולאחר י"ב חדש עולה ואינה יורדת, שמעתי משמו של מורי זלה"ה: שבוע האחרונה של היב"ח אע"פ שהאדם נפטר באמצע השבוע בימי החול ואז הוא תשלום היב"ח, עכ"ז בשבת שלפני אותה השבוע, אז עולה ואינה יורדת עוד, ואע"פ שעדיין חסרים כמה ימים מהשבוע להשלים היב"ח, לפי שביום השבת כל הנשמות עולות בג"ע העליון כנודע, אפי' בתוך היב"ח וכיון שעלה שוב לא ירד.

(ספר שערי המצוות להאריז"ל פ' ויחי)

עודם מסתכלים לעו"ז בעינא פקיא.

הצדיק שעסק בחייו בהוראת הדרך לבניו, ממשיך בזאת גם לאחר פטירתו, מעלת הצדיקים אשר מפיהם אנו חיים, והם המשיכו האורות מלמעלה, ולהורות את בני דרך הישרה לעבודת הבו"ה כל ימי חייהם, להאיר פני תבל. לכן בהסתלקותם מעוה"ז ויושבים בכבוד בג"ע, הנה עודם מסתכלים לעולם הזה בעינא פקיא, ואור תורתם נשפע לכל הדורות הבאים אחריהם בל ימוט לנצח. כאשר הם יודעים כי כל תענוגם בג"ע הוא ע"י פעולתם הטובה בעוה"ז.

(תפארת שלמה מבוא השער, מועדים)

בשביל השלום והאחדות הצדיק יכול להשפיע טובה.

פ' בשביל השלום והאחדות שיש להם, ומחזיקים עצמם בהצדיק אף לאחמ"כ ומאמינים באמונה שלמה שהצדיק יכול להשפיע להם כ"ט, כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם (חולין ז' בזכות זה ד' יברך את עמו בשלום וישפיע להם כל טוב סלה, אמן ואמן.

(שארית ישראל שער התקשרות, ליקוטים)

כשלוזמים תורתו עולה ממדרגה למדרגה.

ידוע במתים חפשי, ולא שייך שם לצדיקים הליכה ממדרגה למדרגה, כי אם לאשר יזכה ביום המיתה, כן יהיה לעולם, וממה שטרח בע"ש אוכל בשבת, מיהו מ"מ משכחת ליה הילוך מדרגות לאחר המיתה, במי שזיכה רבים והעמיד תלמידים הרבה, כל ששומרים גדריו ולומדים תורתו, אז זכותם תלוי בו, ועולה ממדרגה למדרגה, וכן מציינו ביהושע הכהן הגדול (ויחי י"ג) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה.

(חתם סופר פ' וילך)

ורוחו עומדת בקרבנו ממש.

...ורוחו עומדת בקרבנו ממש, כי בראות ילדיו מעשה ידיו בקרבו, יקדישו שמו יתברך אשר יתגדל ויתקדש, כאשר נלך בדרך ישרה אשר הורינו מדרכיו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד, וז"ש בזה"ק "דצדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיהו", דהיינו שגם בעולם הזה המעשה, היום לעשותם - אשתכח יתיר וכו', "הלכך נקל מאד לתלמידי לקבל חלקם מבחי' רוח רבם העצמית, שהם אמונתו ויראתו ואהבתו אשר עבד בהם את ד' וכו'.

(אגרת הקודש לבעה"ת פכ"ז)

הרצון שיש לאדם ליסע אל מקום מנוחת הצדיק.

...והוא ענין הרצון שיש לאדם ליסע אל מקום מנוחת הצדיק, כדי לעורר את האהבה, כי אם היה נפסק ח"ו לגמרי, לא היה לו רצון גם לזה כלל, וככה רוח זה דשביק בגוויה, יכול הוא לעורר את רוח רבו מחדש, בעוז אהבה רבה, והנכונה עצומה ויגיעה גדולה, לקבל ג' מדות הללו שהם, אמונה, אהבה, ויראה כנ"ל כמו שהורה רבו. וכו'.

...ובודאי אותם הלומדים בספרים הקדושים, ומתנהגים בדרכי ד' ע"פ אשר הורה, ומשתעשע ונהנה מאד מאור תורתו, הם כולם נקראים תלמידיו ממש. ויכול לדבק אליו את נפשו בהתקשרות עצומה כמו בעודו בחיים ממש.

(מתוך מאמר השתטחות מאדמו"ר האמצעי מליובאוויטש ז"ע)

נערך ונלקט ע"י הרב משה מנחם העבט הי"ו

"עולו ואתכנשו להילולא דרבי"

אמרות טהורות ועניני יומא דהילולא, מלוקטים מספרי הסידות

כמו שישמעו מעשיו בן מפי אב, וזה קצת גמולו הטוב אחרי מותו, מלבד הגמול הגדול השמור לנשמתו וכו'.

(פ' הרד"ק על ספר ישעיה)

מתפללים על החיים.

ברזילי הגלעדי אמר: (שמואל ב' יט, לח) אמות בעירי וגו' "כי הנאה יש למתים שאוהביהם הולכים על קבריהם, ומבקשין על נשמתן טובה, ומטיבין להם באותו עולם, וגם כשנבקשים מהם, הם מתפללים על החיים.

(ספר חסידים סימן ת"ג)

הדלקת נר נשמה.

ידוע כי הנשמה נהנית בהדלקת הנרות, והיא מתהלכת בעידוני הווד והשמחה, ומתפשטת

"להושיב ישיבה על קברו."

ובתשו' הגאונים מצאתי, כל הנך ריגלי דאמוראי, היינו יום שמת בו אדם גדול, קובעים אותו לכבודו, ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום, מתקבצים ת"ח מכל סביביו, ובאים על קברו עם שאר העם, להושיב ישיבה שם.

(רש"י מס' יבמות קכב. ד"ה תלתא)

שם עולם אתן לו.

בפסוק "ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יכרת (ישעיה נ"ו, ה). וכ' הרד"ק: "יד" - כענין הנמצא בדברי חז"ל ממלא מקום אבותיו והדומים לו, "ושם" - שאמשיך שמו לדורות הבאים וכו', אבל בהיות האדם טוב לפני האלוקים, ומעשיו בכונה טובה, הַקָּל נותן בלבנות בני אדם להזכירו לטובה כל הימים,

עולו ואתכנשו להילולא דרבינו

לקראת יומא רבא יומא דהילולא של איתן אדוננו אבינו רוענו

נ"ק מרן רבינו הקוה"ט זי"ע

הננו בזה בהזמנה של מצוה לכל קהלא קדישא הדין

לסעודת הילולא רבתי

יום שלישי פר' משפטים - שקלים הבא עלינו לטובה

ליל ההילולא נ"ח שבט בשעה 8:30

עריכת השוה"ט

בשעה 9:00

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

ה' אלוקים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך

"צבי וחמיד ורגיג דילאון בלאותא"

רבנו במשנת יגיעת התמדת התורה לרגל ההילולא ולרגל שבת קבלת התורה

באהבה שאהב רבינו את התורה

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי". באי ביתו של רבינו הבינו גם הבינו את עומקו של פסוק זה שאמרו דוד המלך עליו השלום. **רבינו א-ה-ב את התורה. אהבה של ממש.** את שנותיו הראשונות בימי בחרותו בעסק ויגיעת התורה הפליאו יודעיו ומכיריו משנים אלו. עת למד בישיבת **שערי יושר** כשכיהן שם כריש מתיבתא הגאון הגדול ר' יצחק דוד קופלמן זצ"ל. ממנו קנה רבות בתורה ובחשקת ואהבת התורה. רבינו נשאר אדוק עד סוף ימיו בהרב קופלמן. זכור לכל כאשר דיבר רבינו מגדלותו בתורה של רבו זה, וכשתיאר איך שהיה יושב ועוסק בתורה ביגיעה כאשר כל גופו נוטף זעה, דמעות ורוחות היו נושרות מעיניו רבינו וקולו נשק כאשר הזכיר את רבו ואת מחוות ההוד אשר ראה אצלו. כמו"כ היה תלמידו של הגה"צ ר' אברהם יפה'ן מנובהרדוק, ורבות קנה ממנו בתורה. אף בכתובים נמצא רבות מה שהעלה ע"ג הכתב מחידושי תורה ושיעורים ששמע מרבותיו אלו, כאשר מבין הדברים ניכר התקשורתו לרבותיו עד היכן, וקניין התורה שרכש מהם.

דביקות בתורה הק'

ואף הוא כרבותיו בעת יושבו מול הגמ' בעסק התורה, כל דבר רחש ורעש לא פריעוהו. זוכרים הכל כאשר רבינו ישוב בחדרו מול הגמ', הדלת נפתחת ונסגרת זה יוצא זה בא, ורבינו לא זע ממקומו ולא נד שריר בפניו משל קיר ברזל מפריד בינו לבין כל ההפרעות והרחשים הרוחשים בחדר.

סיפור כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בעת שרבנו היה עוסק בתורה לא היה שייך להפריעו, אז שכח מכל דבר ההווה בעולם וכל כולו היה בעולם של גן עדן העליון של מתיקות ועריבות התורה הקדושה. עד כדי כך הגיעו הדברים שפעם אחת נפגש עם אדם אחד לצורך עניין חשוב ביותר העומד ברומו של עולם. הלה הזכיר עניין של ק"ש לאחר זמנה ורבינו הזכיר שיש "**חוות דעת**" ביור"ד בעניין "**בית הספק**", שמדבר בעניין זה. הנוכחים התפלאו מה לחוות דעת בסוגיא דבית הספק לק"ש לאחר זמנה. הוציא רבנו את השו"ע ושאו"ס והחל ללמוד את החוות דעת. רבנו ישב ולמד בהתלהבות זמן רב, רק כעבור זמן ממושך ננער ותפש את ראשו: "**אוי, הלא נפגשנו כאן לעניין מסוים, והנה הזמן חלף והלך לו.**" רבנו שכח מכל העניין, לא עמד לנגד עיניו לא חתן ולא כלה רק "**חוות דעת בבית הספק.**"

חינוך ל'השגות' בתורה

ואת זה חינוך תמיד את תלמידיו, תורה בהתמדה ובהבנה ובעיון. סיפור הגה"צ ר' אהרן שפירא רב דביהמ"ד נאראל, שלמד אצל רבינו בת"ת בעלזא באמריקא, שפעם אחת נכנס רבינו לכתה עם חומש וערימה גדולה של ספרים תחת ידו. רבינו התחיל לקרות לפנינו פסוק וקרא את הרש"י על אתה, ואז החל להערים קושיות ותמיהות זה ע"ג זה, במשך זמן רב. דבר שלא התאים כלל לרמת הלימוד של ילדים. אחר"כ החל לתרץ כאשר מביא ממפרשי רש"י תירוצים נפלאים קילורין לעיניים, כאשר פניו בוקקות בחדוות התורה, וכמין חומר תירץ הכל באופן מבריל. אחר"כ פנה לילדים ואמר להם "**רציתי רק להראות לכם איך צריך ללמוד רש"י**" וצור הספרים והלך.

אהבת התורה

יותר מכל אהב רבנו את התורה ולומדיה. רבנו כאשר ראה אדם יושב ולמד בהתלהבות ובקול היה

יוצא מכליו מתענוג מהמחזה הזה. הוא יכול היה לעמוד מן הצד ולהסתכל בזה ולשבוע נחת משל מדובר בבנו. פעם סיפר בהתרגשות ובעיניים בורקות שלאחרונה קבעו שני ילדים חברותא בבית המדרש, והם **יושבים ולומדים 'מיט אזא גישמאק'** - סיפר רבנו ועיניו נוצצות כרווי יין שרואה מול עיניו מפל יין שוצף. רבנו יצא מגדרו והוציא עבורם שתיה וכיבוד, עד כדי כך הגיעה אהבת התורה שלו.

אוי, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבינו את התורה. כשקבע הרה"ג ר' משה שמעון זאב גובנער שליט"א חברותא בביהמ"ד בבוקר השכם לפני התפילה, התמוגג רבינו לשמע קול תלמודם, ולא פסק מלספר לכל מי שהיה בקרבתו על לימודם הנפלא והמתוק הבוקע וקיעים. ולא נתקררה רוחו עד ששלח את מקורבו לקנות בחנות **כוסות תרמוס מיוחדים** השומרים על חום המשקה, והכין בהם בכל בוקר עבורם כוסות קפה מהבילים להחיות נפש הלומדים.

מספר הרב משולם זלמן לייפער, פעם אחת יצאתי מהיכל הכולל והיה זה כעשר דקות לפני תפילת מנחה בבית המדרש למעלה. ובפתחי את הדלת ראיתי לפתע את הרבי עומד מאחורי הדלת וממתין. שאלתי אותו, הרי עוד עשר דקות מתפללים מנחה למעלה, ומדוע זה יצא רבינו, ולמה הוא ממתין... ענה רבינו, "**הנה נשאר לי עשר דקות עד למנחה, וכזה הנאה מרובה נגרמת לי מקול התורה הבוקע ועולה מהיכל הכולל, עד שאמרתי בלבי שאעמוד כאן עוד זמן מועט לשאוף בקרבי את האוירה הנעלית של התורה הקדושה.**"

גדלותו בתורה

רבנו הסתיר בכל כוחו את גדלותו בלימוד התורה ובידיעת התורה, מספר ראש הכולל הרה"ג ר' אברהם קליין שליט"א, תמיד הייתי נכנס לרבנו לפני השיעור והרציתי הדברים לפניו, ורבנו העשירנו מאוצרו הרב. פוסקים ופסקים ושות"ים נדירים שפכנו מבין שפתותיו. וכצולל במים אדירים ירד לנבכי הסוגיות ושלה פנינים ומרגליות. כמו"כ היו יהודים ספרדים אשר נגשו לרבנו והציעו לפניו את שאלותיהם בהלכה, ורבנו האיר פניו אליהם וענה להם כיד ה' הטובה עליו. אך כשהגיע הדבר עת נתעוררה שאלה בביהמ"ד בקרב אנשי שלומי, לא פצה רבנו פיו ולימד לשון לומר איני יודע. וכבער לא ידע משך בכתפיו והתחמק מלענות. הנהגה זאת ראה רבינו אצל סביו הדגול רביה"ק ר' איתמר שמעולם לא מצאוהו לומד. מגירה היתה פתוחה לפניו ובתוכה ספריו הפתוחים ובעת שנכנס מאן דהו טרק מיד את המגירה כאילו לא עשה כלום.

וסיפר אחד האברכים שיחיו, שסיפר לו רבינו, שפ"א היה שוכב במטה וזקנו ר' איתמר חשבו לישן, ואזי פתח את המגירה ולמד בהתלהבות. ניכר היה

מסיפור רבינו - מסיים ר' אליהו, שזה בבחי' "הוא היא אומר". כך רבינו במידת ההצנע וההסתרה נסה ככל יכולתו להסתיר את לימודו וידיעתו, אך בכתביו נמצאו כתבי ידו, ובהם חיבורים ומערכות בכל מקצועות התורה, ובהם ניכרת שליטה בכל מכמני התלמוד מש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים ועד ספרי שו"ת מצויים ושאנים.

בצל חמדנו וישבנו

בצל חמדתי וישבתי, זה עמוד הענן שהגין לישראל, ופריו מתוק לחכי, זה המן שירד לישראל בעין יפה והיו ישראל טועמין בו תקמו"ו טעמים מנין מתו"ק.

(ילקוט שמעוני שיר השירים רמז תתקפ"ו)

כזה היה רבינו הקוה"ט זצוקלה"ה זיעוכי"א שחסינו בצלו וזה לנו כעשרים שנה בביתו, שהיה עבורנו עמוד הענן והגין עליו ועל כל הדור בתפילותיו ותחנוניו, ובבלו הרחום שהיה נמס כמים בתפילותיו. בדא"ח הששמיע בנועם ובמתיקות בפני קהל עדתנו, שהיו משובבים את הנפש, מעוררים את לב כל שומעו, ומקרבין ישראל לשוב לאביהן שבשמים ולהתחזק בעבודתו ובתורתו. הוא שהיה מגין עליו מפגעי הזמן למיניהם, ונתן נפשו בכפו להתריע ולמנוע מלהיגרר חלילה אחר כל מיני פגעים למיניהם המתחדשים ובאים חדשים לבקרים.

ופריו היה מתוק לכל חך באי מפתן ביתו, שהיה הוא כמן לישראל, שהשפיע עליהם אהבה כחם השמש, ונמס לב כל מקבלי שפעו ומתברכין מברכותיו. והיו טועמים בו כל מיני טעמים מתוקים כל אחד לפום דרגא דייליה, הגדול לפי גדלו מדרגו ומכוין שואל דורש, לעלות מעלה מעלה בעבודת ה' ולא להסתפק בזה במועט, והקטן לפי קטנו, שהיה יורד מן ההר אל העם לכל אחד באשר הוא, והיה מחזקם מתוך רגשי אהבה ודאגה עבורם, ומחזקם להוסיף בתורה ובעבודה, וביראת השם כל היום. והיה כל אחד טועם בו טעם מתוק לחכו, כאילו כל כולו לא ירד אלא בשבילו ולרצנו ומאוויו.

בס"ד

הכל הולך אחר החיתום

הננו להודיע כי מכיון שביום ו' ערש"ק פר' משפטים - שקלים חל ראש חודש ואין מתענים בו, והמנהג להתענות ביום ה' ערב ר"ח על כן יתקיים ביום חמישי פר' משפטים - ליל שישי האחרון של שובבי"ם

מניין לתפילת מנחה וקריאת 'ויחל'

בביהמ"ד בשעה 4:00

ולאחמ"כ נתיישב באגודה אחת בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לסדר חמש שעות רצופות

לדבק נפשוננו בקדושת התורה ולהטירה ולהתקדש ע"י הסגולה הגדולה והמטהרת של לימוד חמש שעות רצופות בתורה"ק ללא הפסק של דברים בטלים

-ובפרט בשבוע האחרון של ימי השובבי"ם-

וכהנה דרבה לקראת ימי השמחה הבאים עלינו לטובה

-ויגשו מיני תרגימא בעת שבירת הצום-

לכו ונשובה אל ה'

שורש ב' * ענף א'-ב'

שבת שלום ומבורך

ויאמר "שבת שלום ומבורך" - בהאי לישנא. ואכן רבינו ה'סידורו של שבת מתאונן על ענין נשגב זה שנשתקע שיאמרו בהאי לישנא "ומה מאוד כשר הדבה, וראוי שיאמר כל אדם כן". ומלמד שם זכות על מה שסומכים עצמם לצאת בשלום עליכם לבד".

"באמת המנהג הוא כן לומר שבת שלום ומבורך שלוש פעמים כאשר באים לבית לפני הזמירות", מציין אחד מפרחי הצאן שמתערב בשיחתם. "אכן צודק אתה בדבריך", מסכים עמו תנחום, "אך למרות זאת ישנם הרבה שלא נוהגים כן, והמה יצאו ידי חובתם בשירתם וזמרתם אחר התפילה בהתרוממות הרוח וברעותא דליבא".

"אך מה הכוונה והפשט במילים אלו, אשר מדברך נשמע שה'נקודה' יתירה בה על הכתב", לא מרפה ממנו שלמה חיים.

"אכן, שלמה חיים" מרחיב תנחום ומבאר, "כבר דברנו מהענין הנשגב שע"י פעולתו בשבת קודש - ובעיקר לילולו של שבת, אנו פועלים לבער ולכלות את כל כוחות הסטרא אחרא, ולהמתקת הדינים מעל בית ישראל, ותיקון העולמות העליונים, בפריסת ברכת שלום על כל עמו בית ישראל. והו"ע" התפלה בליל שב"ק וע"י הדלקת נרות שבת. והו"ע ענין 'שלום' המרוזם בו כמה סודות והוא נפעל מנרות שבת קודש. ולכן ישנו ענין מיוחד לומר בלשון זה "שבת שלום ומבורך" שמרוזם בו ענין השלום והברכה שנפעלים בו, ואכן עיקר הענין הוא לאומרו בחזרה מביה"כ כשרואים הנרות".

"נפלא מאוד", משחרר שלמה חיים את נשימתו בסיפוק הנפש. "אך קצת מתפלא אנכי על כל ה'גראצ'קע' שעושים מהדלקת הנרות, המתקת הדינים וכו'. הרי תזמה בנפשך לאחד שעושה דברים אחרים - בלתי מושלמים, - ואף מזיקים בצורה כזו ואחרת. ואח"כ צריך לפעול לעבוד ולעמול כדי לבערם ולהמתיקם. מהו השמחה הגדולה בזה ומה צריך עוד לברך על זה?".

"אהה, שלמה חיים,

"ש-ב-ת-ש-ל-ו-ו-מ-ב-ו-ר-ך" --- נעימה כובשת ומתלהטת פורצת באחת, והוד קדומים ננסך בחלל בית המדרש הצפוף, קרני אורה והוד מפיצים מכל עבר באור של שבת, והידיים כמאליהם נמחאים כף על כף בהתרוממות.

"תנחום", נשמעת לפתע לחישה חרישית מבין הספסלים, "סאיז דאך 'שבת יארציט' די וואך", לואט לעבר הנזכר שלמה חיים בלא קול. "אכן שלמה חיים ידיד, משיב הלה המתן נא מעט, ואחר כך נשב ונשוחח בצוותא בניחותא, לא כעת באמצע הניגון המרומם אשר כבר שמענו מחסידים מספרים שרבותינו הק' הפליאו במעלתו ואף עוררו להתעורר בו ולא לנצלו לשיחת-רעים".

"מה אתה אומר", משתומם שלמה חיים, ומתמיה, "מדוע באמת כך".

"נו, דו ... ווארט איין מינוט", סונט בו תנחום בחיבה.

--- הדי ה'גוט-שבת' האחרונים נמוגים מהחלל ומהאוויר, והשנים מתיישיבים להם בירכתיים לשיח חסידים מרומם כאשר עוד אי אלו אזונים כרויות לשיחתם ומקשיבות בחצי-אוזן.

"גוט שבת שלמה חיים", פותח תנחום בלבביות, ונענה באור חוזר מחבירו וריעו. "הזכרת מקודם שהשבת היא 'שבת יארציט', ואכן לא מש מרעיוני ולא סר מעשתונותי מראה הוד-קדומים הלו, לראות את רבינו זי"ע יושב בראש על כסאו ומעמדו, וילדי ישראל מסבבים אותו כחומה. אהח... הפנים המאירות באור השבת כמה שכתוב 'ברכו במאור פנים', והקול - קול גיבור מתחנן ומתנשא מעל הכל בשירת כל היצורים, משבח ומרומם בשבח ושירה לקל אשר שבת ברא".

"מה באמת הפשט הפנימי הטמון בשיר זה, שבאמת נפלא ופלאי הוא הן במילותיו והן בנעימתו" - שואל שלמה חיים בציפיה.

"הסכת ושמע" לוחש לעברו תנחום, תוך כדי שהוא מגביה קולו במעט כאשר הוא שיעוד כמה מצעירי הצאן נחפזים לשמוע את דבריו. "שיר זה אינו עוד שיר בין השירים כאשר אתה חושב, שיר זה מקורו טהור מהיכלו של ה'בני יששכר" אשר רביה"ק הרבי ר' מרדכי מנדבורנא שמעו אצלו, והוא אמר על נעימה זו שבזמר זה מקבלים מלאכי השרת את פני שבת המלכה.

"פשט... מה אתה אומר", מתפעם שלמה חיים בהתרגשות ופליאה.

"עוד אומר לך", ממשיך תנחום בחידושי, "אשר חכמי האמת יודעי סודות התורה כבר דיברו על ענין זה, וכבר כתב ה'פרי עץ חיים' שאחר התפילה יכנס לביתו

נגעת בנקודה מאוד עמוקה, שמשופקני אם במסגרת שיחתנו זו נוכל לבארה כל צורכה". "אך את עיקרי הדברים ויסודם האמיתי, אשר כך כתב רבינו בספרו הקדוש, זאת אוכל לפרש ולבאר לך עד כמה שידו מגעת".

"ראשית, נקודה זו שעוררת יש בה מן האמת, וכבר עוררו רבותינו הקדושים ראשונים כמלאכים (בתנ"י ובתורה) שיתכן שאי"צ לברך על הדלקת נרות שבת מדקרי ליה חובה וכמו מים אחרונים חובה שאין צריכים ברכה. אמנם, כותב רבינו, כבר נדחו דבריהם מהלכה, ולא קיימא לן כוותיה. והפשט הטמון בזה, שאכן משמעות "חובה" - וכמו שכתוב בזה"ק, עניינו "חובה שאנו מהקדושה", וכמו שכתב על מים אחרונים "חובה אינון ובאחד דחובה שרין, ועל דא לא אצטרך לברכא כלל", אך לא כן הוא החובה של הדלקת נרות שבת קודש, לזה רבינו ומדגיש עלי כתב ומכתב. "כי הנה עיקרן באו להאיר באורן כדי שיעשה כדוגמתן למעלה ויתעורר על ידיהם השם ש-ד-ג-י, הנרמז במספרו, וע"י שם הקדוש זה [נעשה] שלום בפמליא של מעלה שהוא המתקת כל הגבורות והדינים שיהיו נכללים בחסדי המקום ב"ה ויפרשו גם עלינו סוכת שלומו שיעשה שלום בפמליא של מטה ויאמר די לצרותינו, להגן עלינו להצילנו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה".

"בקיצור", מסכם תנחום כאשר עיניו עצומות בריכוז, "נרות שבת מיוחדים הם שאין עיקרם גירוש החיצונים, אלא ענינו קבלת הקדושה. ועיין בפנים בדבריו הקדושים שמבאר ענין זה בטוט"ד במתיקות נפלאה".

"אהח... נפלאים הדברים", מסיים שלמה חיים תוך כדי שמסית השולחן כמתכוון לקום. "לא להאמין כמה עומק ישנו בכל פרט ופרט ממעשינו ופעולתנו. א לעכטיגע שבת תנחום. שבת שלום ומבורך".

מסד

מוסדות זוטסקא
מיסודם של מנחם רבה"ק זי"ע
בנשיאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ואנרתה לנכם ברית עולם
חסדי דוד הנאמנים

— סדר יומא דהילולא רבא —
יום רביעי פר' יתרו כ"ח שבט
תפילת שחרית בשעה 8:00
לחיים טיש אחר תפילת שחרית
תפילת מנחה בשעה 1:00

תחבורה מאורגנת לעליה לציוה"ק
במרומי הר הזיתים בשעה 1:20

אחר התפילה על הציוה"ק - תפילת רבים על ציון
הרה"ק מוהר"ם מזוועהיל זי"ע
לרגל יומא דהילולא
לאחמ"כ יעתיר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במקומות הקדושים לרגל שמחת הנישואין
- נא לעקוב אחרי ההודעות -
"פועל'ט אלעס גוט'ס"

ישמע בבית זה קול ששון וקול שמחה

בחדרו ובגילה, בשמחה ובצהלה, נשגב ברכותינו, מעומק לבבנו, אל מול חברנו, מוכתר בנימוסים, לו יאה קילוסים, בעדת חסידים, אהוב על הבריות, ומקבל כל אחד כסבר פנים יפות, לימוד התורה הוא יחבו, ועבודת ה' אשר אהבו, זוכה לציוק מים ע"י אבינו רועז כ"ק רבינו שליט"א

ה"ה חברנו היקר
החתן אפרים גרשטנקורן גי"ו
לרגל שמחתנו - שמחתו הגדולה באירוסיו בשטומ"צ למו"ט
יברך ד' מציון, ותוכה להקים בית נאמן בישראל,
על ארני' התורה והחסידות, מתוך נחת דקדושה וכו"ס.

מכריכם בכל לב, חבריך
אברהם בלעך, ישראל יוסף בר לב, משולם פייש גובנער, מרדכי גובנער, פסח מנחם גוטליב, אברהם מתתיהו המאורי, יצחק אייזיק המאורי, ישראל יוסף ווייס, אלעזר ליפא זולדאן, יוסף יאקאב, חיים יעקובביץ, שלמה לענייער, משה טוביה לייפער, דוד לסיצין, דוד פולק, יוסף פריימן, יצחק אייזיק ראזענבוים, שלמה ראזענבוים, דוד ריבל